

В умовах заповідника в усіх вікових групах повноти на 6-31% більше, ніж в Рахівському лісокомбінаті. Однак не зважаючи на це, середні її значення в гірських умовах в 21-40-річному віці майже однакові з аналогічними показниками в рівнинних умовах, а наступні вікові періоди переважають його значення відповідно на 26 і 17%. Лише в 81-100-річному віці середній приріст деревостанів в гірських умовах на 16% менше, ніж в рівнинних, в той час як повнота тут менша на 31%.

Більш детальні дослідження впливу повноти на середні прирости насаджень, виконані в умовах Держзаповідника, показали, що в усіх вікових групах між повнотою і середнім приростом існує прямий кореляційний зв'язок (таблиця 3).

Таблиця 3

Середні прирости деревостанів різних вікових груп у зв'язку з повнотою

Повнота	Середній приріст ($M^3/га$) по вікових групах, років			
	41-60	61-80	81-100	140-160
0,4	-	-	-	1,1
0,5	-	3,1	2,8	1,7
0,6	2,6	3,6	-	1,9
0,7	3,4	3,7	3,5	3,1
0,8	4,4	4,1	-	3,2
0,9	4,5	4,5	-	3,8
1,0	4,9	4,9	-	4,1

Разом з тим для всіх значень повнот в періоди від 61 до 160 років спостерігається зменшення середнього приросту. Слід відзначити те, що для букових деревостанів 61-80-річний період відрізняється найбільш високим показником середнього приросту. Ця особливість для більшості насаджень, що досліджені в рівнинних умовах (табл. 1, 3), а також для гірських умов (табл. 1).

Висновки. Середні прирости букових деревостанів Карпат в умовах вологої субучини істотно більші, ніж в рівнинних умовах в свіжій субучині. Показники середніх приростів по всіх вікових групах знаходяться в кореляційній залежності від повноти. Як в гірських, так і в рівнинних умовах 61-80-річний період характерний високим рівнем середнього приросту букових деревостанів. В наступні вікові періоди середні прирости деревостанів зменшуються по всіх значеннях повноти.

ЕТАПИ РОЗВИТКУ РІЧКОВИХ ДОЛИН ЯК ПОКАЗНИК ЗМІНИ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА (НА ПРИКЛАДІ ВЕРХНЬОГО ПРУТУ)

В.М.Клапчук
Карпатський ДПНП, м.Яремча

На протязі періоду формування природного середовища між його компонентами складались тісні взаємозв'язки і взаємозалежності. Порушення цих зв'язків до появи людини на Землі відбувалось в основному під впливом Космосу і спричиняло відповідні зміни у природі.

Дослідження багатьох природних компонентів дають можливість встановити зміни в природному середовищі протягом часу розвитку Землі. Встановлення етапів розвитку річкових долин дає можливість встановити і етапи зміни кліматичних, ґрунтових, геологічних показників, рослинного і тваринного світу протягом пліоцен-антропогену.

Для прикладу візьмемо р.Прут, яка виробила свою долину у верхів'ях в межах високогір'я та середньогір'я з висотами вододілів 900-2000 м. Терасовані схили дають найбільшу інформацію про етапи розвитку річкових долин, в т.ч. і природних компонентів.

Нами була обстежена ділянка долини Пруту від витоків до смт.Ділятин. Зведені поперечні профілі показують, що терасовий комплекс складається з 15-17 надзаплавних терас, кожна з яких є своєрідним етапом розвитку природного середовища. Розчленування терасових відкладів проводилось по схемі УРСЖ (1971). Найчіткішу характеристику вдалось встановити для У1-І надзаплавних терас, субреальні утворення яких представлені суглинками та супісками з викопними ґрунтами. Середні (УП-Х) і високі (ХІ-ХУП) тераси, як правило, з поверхні покриті малопотужними алювіальними відкладами.

За даними палеоботанічних і малакофауністичних досліджень (Артюшенко О.Т., Мельничук І.В., 1979), можна встановити характер зміни і розвитку палеогеографічних умов в районі дослідження протягом дніпровсько-голоценового етапів антропогену (290-0 тис.р. тому).

У відкладах дніпровського ґрунту (290 тис.р. тому) ви-